

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Prílohy k analýze slovenského finančného sektora

za rok 2017

Obsah

Obsah.....	2
1. Metodológia merania rizík a stresového testovania.....	3
1.1 Výpočet Value at Risk (VaR) pre trhové riziká.....	3
1.2 Výpočet kreditného rizika.....	5
1.3 Výpočet úrokového rizika.....	8
1.4 Predpoklady a parametre stresového testovania	13
2. Metodika zberu údajov a výpočtu ukazovateľov.....	16

1. Metodológia merania rizík a stresového testovania

1.1 Výpočet Value at Risk (VaR) pre trhové riziká

Metóda VaR je založená na odhadnutí štatistického rozdelenia možných ziskov, resp. strát súčasného portfólia. Následne sa z tohto rozdelenia vyberie kvantil na požadovanej hranici spoľahlivosti (napr. 99 %) a táto hodnota predstavuje stratu, ktorú s určitou pravdepodobnosťou a v určitom čase portfólio nepresiahne.

Pri výpočte VaR sa predpokladá, že rozdelenie zmien trhových faktorov možno odhadnúť pomocou normálneho rozdelenia s časovo premenlivou kovariančnou maticou. Pri modelovaní zmien volatilit predpokladáme, že volatilita σ^2 zmien trhového faktora i v čase t je ovplyvnená volatilitou v čase $t - 1$ a veľkosťou zmeny ε trhového faktora v čase t , t.j.

$$r_t = c_1 + \varepsilon_t, \quad \varepsilon_t \sim N(0, \sigma_t^2)$$
$$\sigma_t^2 = \omega + \beta \sigma_{t-1}^2 + \alpha \varepsilon_t^2$$

Ekvivalentne možno tento výpočet volatility považovať za výpočet s exponenciálne klesajúcimi váhami pri historických zmenách trhových faktorov. Analogicky boli modelované aj korelácie. Na základe tohto modelu bola odhadnutá kovariančná matica k príslušnému dňu. Uvedený spôsob odhadovania kovariančnej matice zmien trhových faktorov dokáže pomerne flexibilne reagovať na zmeny volatility na finančných trhoch, čo je hlavnou výhodou tohto prístupu výpočtu VaR. Na výpočet VaR boli potom použité Monte Carlo simulácie 500 scenárov generované z viacrozmerného normálneho rozdelenia s odhadnutou kovariančnou maticou.

Na odhad parametrov α_i a β_i bol použitý viacrozmerný BEKK-GARCH(1,1) model. Rovnica pre odhad kovariančnej matice Σ_t v tomto modeli má nasledujúci tvar:

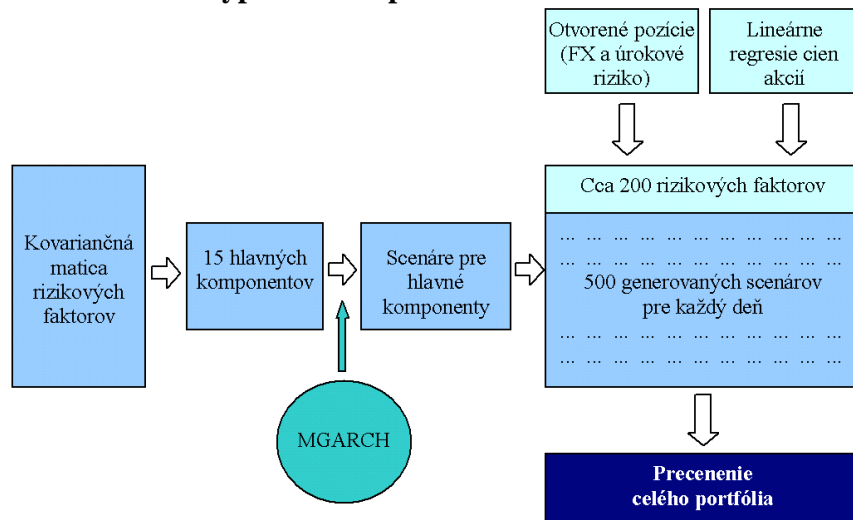
$$\Sigma_t = C^T C + A^T \Sigma_{t-1} A + B^T \varepsilon_t \varepsilon_t^T B,$$

kde A , B a C sú štvorcové matice parametrov, pričom C je horná trojuholníková matica.

Keďže pri výpočte bolo použitých približne 200 trhových faktorov, dimenzia bola znížená transformáciou pomocou metódy hlavných komponentov. Uvedený viacrozmerný GARCH model bol odhadnutý len pre 15 najvýznamnejších hlavných komponentov a získaná kovariančná matica bola spätnou transformáciou pretransformovaná do pôvodných trhových faktorov. Pri investíciách do akcií a podielových listov boli najprv pomocou lineárnych regresí odhadnuté vystavenia voči jednotlivým trhovým faktorom.

Celková schéma výpočtu VaR pre trhové riziká je zobrazená na nasledujúcom obrázku:

Schéma 1 Schéma výpočtu VaR pre tržové riziká

- Zdroj: NBS.

1.2 Výpočet kreditného rizika

V prípade kreditného rizika sa modeluje globálne zhoršenie ekonomiky a vplyv tohto zhoršenia na úvery poskytnuté podnikom a obyvateľstvu. Kvôli rozdielnym vlastnostiam úverov poskytnutých podnikom a obyvateľstvu, resp. rôznym zdrojom dát pre výpočet kreditného rizika, sa použili dva rôzne modely pre tieto dva typy úverov.

Kreditné riziko podnikov

Na odhad kreditného rizika podnikov v bankovom sektore sa využili údaje z kreditného registra. Na základe štvrťročných údajov o počte zlyhaných úverov a celkovom počte poskytnutých úverov od obdobia 2000Q3 sa vytvorili časové rady ročnej miery zlyhania podnikových úverov v 18 sektoroch. Ročná miera zlyhania sa vypočítala ako

$$RMZ_{t,i} = \frac{\sum_{j=t-3}^t PZU_{j,i}}{PPCU_{t-3,t,i}},$$

kde $RMZ_{t,i}$ je ročná miera zlyhania sektora i v kvartáli t , PZU_i je počet novozlyhaných úverov v sektore i v kvartáli t a $PPCU_{t-3,t,i}$ je priemerný počet úverov v sektore i za štvrťroky $t-3$ až t (priemerný počet úverov za rok končiaci kvartálom t). Nakoľko kvôli pomerne krátkej dĺžke časových radov sa nedá efektívne pracovať s 18 sektormi, jednotlivé sektory sa rozdelili do troch kategórií v závislosti od ich citlivosti na ekonomický cyklus. Na toto rozdelenie sa použila ekonomická teória a jednoduchá regresia v tvare

$$\Delta_{-4} RMZ_{t,i} = \alpha_0 + \alpha_1 \Delta R\_HDP_{t-j} + dummy + \varepsilon_t,$$

pričom $\Delta_{-4} RMZ_{t,i} = RMZ_{t,i} - RMZ_{t-4,i}$ je medziročná zmena miery zlyhania,

$\Delta R\_HDP_{t-j} = R\_HDP_{t-j} - R\_HDP_{t-1-j}$ je štvrťročná zmena kumulatívneho ročného rastu HDP s oneskorením o j kvartálov a dummy premenná bola použitá na zohľadnenie metodických zmien týkajúcich sa vykazovania zlyhaných úverov v sledovanom období. Rozdelenie sektorov do jednotlivých kategórií (necitlivé sektory na ekonomický cyklus, citlivé sektory na ekonomický cyklus a veľmi citlivé sektory na ekonomický cyklus) je zosumarizované nižšie (Tabuľka 1).

Tabuľka 1 Rozdelenie podnikových sektorov do jednotlivých kategórií podľa citlivosti na ekonomický cyklus

Necitlivé sektory	Citlivé sektory	Veľmi citlivé sektory
Drevársky priemysel	Chemický priemysel	Doprava
Materiály	Služby	Elektrotechnický priemysel
Ťažobný priemysel	Telekomunikácie	Nehnuteľnosti
Verejný sektor	Utility	Obchod
		Poľnohospodárstvo
		Potravinársky priemysel
		Rekreácia
		Stavebníctvo
		Strojársky priemysel
		Textilný priemysel

Ďalej sa pracovalo s agregovanými údajmi¹ o ročnej miere zlyhania jednotlivých kategórií. Na modelovanie závislosti ročnej miery zlyhania od makroekonomických faktorov sa použili ako vysvetľujúce endogénne premenné rast hrubého domáceho produktu (R_HDP), miera inflácie ($HICP$) a medzibanková sadzba (trojmesačný BRIBOR resp. EURIBOR, MBS), ako vysvetľujúce exogénne premenné sa použili základná sadzba NBS resp. ECB (ZS), výmenný kurz eura voči doláru a vážený priemer (vážený relatívnou exportnou váhou) rastu HDP hlavných exportných partnerov (Nemecko, Česká republika, Taliansko, Rakúsko, Poľsko, Francúzsko a Maďarsko, R_HDP_{EXP}). Do modelu vstupovali medzikvartálne zmeny vysvetľujúcich premenných.

Na modelovanie závislosti sa použil logit model, teda sa predpokladalo, že ročná miera zlyhania je logistickou funkciou tzv. sektorovo-špecifického indexu, ktorý závisí od vyššie uvedených makroekonomických faktorov. Použitý model je možné popísať nasledovnými rovnicami:

$$RMZ_{i,t} = \frac{1}{1 + e^{-y_{i,t}}}, \quad i \in \{\text{Necitlivé sektory, Citlivé sektory, Veľmi citlivé sektory}\}$$

pričom $y_{i,t}$ je sektorovo-špecifický index pre kategóriu i ,

$$\Delta_{-4} y_{t,i} = \beta_0 + \beta_{i,1} \Delta_{-4} y_{t-1,i} + \sum_{j=0}^6 B_{i,t-j} X_{t-j} + dummy + u_{i,t},$$

$$X_t = \Gamma_0 + \Gamma_1 X_{t-1} + \Gamma_2 Z_{t-1} + v_t,$$

$$X_t = [\Delta R\_HDP_t, \Delta HICP_t, \Delta MBS_t]^T,$$

$$Z_t = [\Delta ZS_t, \Delta EUR/USD_t, \Delta R\_HDP_{t,EXP}]^T.$$

Ďalej sa predpokladalo, že disperzie $u_{i,t}$, v_t sú normálne rozdelené, neautokorelované náhodné premenné s nenulovou koreláciou, teda že

$$E_t = \begin{pmatrix} u_t \\ v_t \end{pmatrix} \sim N(0, \Sigma), \quad \Sigma = \begin{bmatrix} \Sigma_u & \Sigma_{u,v} \\ \Sigma_{v,u} & \Sigma_v \end{bmatrix}.$$

Koeficienty modelu sa odhadli pomocou metódy zdanlivo nezávislých regresíí (metóda SUR).

Ako odhad pravdepodobnosti zlyhania úveru pre jednotlivé kategórie sektorov na účel stresového testovania sa použili odhady ročnej miery zlyhania jednotlivých kategórií pri vopred zafixovanom vývoji daných makroekonomických veličín (ktorých hodnota bola odhadnutá v závislosti od daného scenára pomocou štrukturálneho makroekonomického modelu NBS²). Odhadnuté pravdepodobnosti zlyhania jednotlivých typov podnikových úverov sa následne využili na vyčíslenie straty zo zlyhaných podnikových úverov pomocou tzv. bootstrappingu.

V rámci tejto simulácie sa v každej perióde rozhoduje, či daný úver v danej perióde zlyhá, alebo nie. Každý jeden úver vstupujúci do výpočtu stresového scenára zlyhá s pravdepodobnosťou stanovenou vyššie uvedeným spôsobom. V prípade, že daný úver v danej perióde zlyhá, v nasledujúcej perióde nemôže znovu zlyhať, strata zo zlyhania sa zaráta v celej miere len do aktuálnej periódy. Takýmto spôsobom sa nasimuluje možný objem zlyhaných úverov pre každý scenár 10 000 krát, odhadnutý objem zlyhaných úverov sa získa spriemerovaním výsledkov jednotlivých simulácií pre jednotlivé banky. Celková strata z objemu zlyhaných úverov sa vypočíta ako objem zlyhaných úverov znížený o predpokladanú hodnotu zabezpečenia. Výpočty predpokladajú pokles hodnoty zabezpečenia vzhľadom na zvolený scenár. Na základe expertného odhadu sú zabezpečenia rozdelené na tie,

¹ Spôsob výpočtu agregovanej ročnej miery zlyhania je totožný s výpočtom ročnej miery zlyhania pre jednotlivé sektory, teda celkový počet novozlyhaných úverov sa vydělil priemerným počtom poskytnutých úverov v danom roku

² Bližší popis je uvedený v Reľovský, B., Široká, J.: Štrukturálny model ekonomiky SR, Biatic 7 / 2009, s. 8 – 12.

u ktorých predpokladáme pokles hodnoty zabezpečenia v závislosti od zvoleného scenára (napr. zabezpečenie nehnuteľnosťou, zabezpečenie vlastnou bianko zmenkou, atď.) a zabezpečenia, u ktorých predpokladáme, že k poklesu hodnoty nedôjde (väčšinou zabezpečenia tretích strán).

Na konci každej simulácie je teda pre každú banku vypočítaný objem opravných položiek, ktorý by musela v priebehu sledovaného obdobia zaúčtovať do nákladov v dôsledku zhoršenia makroekonomických podmienok.

Kreditné riziko obyvateľstva

Vývoj podielu zlyhaných úverov sa odhadoval pre štyri kategórie úverov, pre úvery na nehnuteľnosti, spotrebiteľské úvery, prečerpania bežného účtu a kreditné karty a ostatné úvery. Na odhad sa použili štvrťročné dáta od začiatku roka 2006. Na odhad vývoja sa použila metóda bayesovského spriemerovania modelov (Bayesian Model Averaging, BMA). Metódou najmenších štvorcov sa odhadli rovnice tvaru

$$\Delta NPL_{i,t} = \alpha + \rho_{i,1}\Delta NPL_{i,t-1} + \dots + \rho_{i,p}\Delta NPL_{i,t-p} + \sum_{j=1}^K (\beta_{i,1}^j X_{i,t-1}^j + \dots + \beta_{i,q}^j X_{i,t-q}^j) + \varepsilon_t$$

kde index i označuje jednotlivé typy úverov, ΔNPL značí štvrťročnú zmenu podielu zlyhaných úverov a X obsahuje sadu vysvetľujúcich premenných. Maximálny počet oneskorení je 4, optimálna dĺžka oneskorení sa vyberala pomocou bayesovského informačného kritéria. Rovnice sa odhadovali samostatne pre jednotlivé typy úverov. Do rovníc vstupovali naraz 2 až 4 vysvetľujúce premenné. Zoznam použitých premenných uvádza Tabuľka 2. Jednotlivé odhadnuté rovnice sa na záver vážili pomocou bayesovského informačného kritéria.

Tabuľka 2 Vysvetľujúce premenné použité na odhad vývoja podielu zlyhaných retailových úverov

Reálne HDP	Medziročný rast cien bytov
Rast reálneho HDP	Priemerná mesačná mzda_sa
Nominálne HDP	Rast priemernej mesačnej mzdy
Rast nominálneho HDP	Priemerná reálna mzda, sa
Inflácia (index)	Rast priemernej reálnej mzdy
Medziročná zmena inflácie	Úrokové sadzby na daný typ úveru
Miera nezamestnanosti	BRIBOR_1M
Medziročná zmena nezamestnanosti	2YSKGB
Ceny nehnuteľnosti	Domesti credit to trend GDP gap
Medziročný rast cien nehnuteľnosti	Priemerný rast úverov za posledné dva roky
Ceny bytov	

Podobne ako v prípade kreditného rizika podnikov aj v prípade kreditného rizika obyvateľstva boli odhadnuté objemy jednotlivých typov úverov pomocou vopred zafixovaného vývoja makroekonomických veličín, ktoré boli vyčíslené v závislosti od zvoleného scenára pomocou makroekonomického modelu NBS.

1.3 Výpočet úrokového rizika

Pri modelovaní úrokového rizika boli využité nasledujúce predpoklady:

- Za prvotný impulz zmien úrokových sadzieb sú pokladané zmeny základnej úrokovej sadzby ECB, resp. zmeny veľkosti kreditnej prirážky vo forme zmeny 5-ročného indexu iTraxx. Model zachytáva časové oneskorenie zmien jednotlivých typov úrokových sadzieb na medzibankovom trhu a na trhu klientskych vkladov a úverov na zmeny v týchto veličinách a výnosovú krivku cenných papierov. Toto oneskorenie je modelované odhadnutím krátkodobej a dlhodobej dynamiky úrokových sadzieb pomocou Vector Error Correction (ďalej VEC) modelu.
- Snahou tohto prístupu je priblížiť sa ku skutočnému vplyvu na výsledok hospodárenia bánk, najmä z hľadiska vplyvu na čistý úrokový príjem. Pri vkladoch a úveroch je tento dopad modelovaný ako postupná zmena tvorby zisku oproti základnému scenáru vo zvolenom horizonte prostredníctvom modelovania úrokových výnosov a nákladov.

Výsledná hodnota odhadnutého úrokového rizika je teda súčtom očakávanej straty (príp. zisku) vyplývajúcej zo šoku v podobe zmeny základnej úrokovej sadzby ECB alebo zmeny kreditnej prirážky pre tri najvýznamnejšie typy finančných nástrojov: úvery a vklady, dlhové cenné papiere a úrokové deriváty.

Úrokové sadzby na medzibankovom trhu

Pri tomto prístupe je potrebné v prvom rade odhadnúť krátkodobú a dlhodobú dynamiku postupného prenosu zmien základných úrokových sadzieb do sadzieb úrokovej krivky (odhadli sa sadzby EURIBORu a zero coupon swapové sadzby). Na odhad kreditného spreadu sa použil index iTraxx Senior Financial.

Na odhad vývoja medzibankových sadzieb na európskom trhu s maturitou do jedného roka vrátane sa použil EC (error correction) model tvaru

$$\Delta r_t = \alpha * CE + \delta_1 \Delta r_t^{ECB} + \delta_{2,1} \Delta r_{t-1}^{ECB-up} + \delta_{2,2} \Delta r_{t-1}^{ECB-down} + \sum_{i=1}^n (\gamma_i \Delta r_{t-1} + \varphi_i \Delta CDS_{t-i}) + \varepsilon_t,$$

$$CE = (r_{t-1} + \beta_0 + \beta_1 E_{t-1}(r_t^{ECB}) + \beta_2 CDS_{t-1} + \beta_3 DUMMY)$$

kde r_t je modelovaná úroková miera, r_t^{ECB} je základná úroková sadzba ECB, CDS_t je hodnota indexu iTraxx Senior Financial, ε_t je náhodná chyba. Dummy premenná bola zahrnutá do modelu na zachytenie vplyvu neštandardných operácií ECB, ku ktorým pristúpila vplyvom finančnej krízy.

$E_{t-1}(r_t^{ECB})$ vyjadruje očakávanú hodnotu základnej sadzby ECB v období $t-1$ na obdobie t , pričom sa predpokladá, že $E_{t-1}(r_t^{ECB}) = r_t^{ECB} + u_t$, kde u_t je biely šum.

Výraz CE predstavuje rovnovážny vzťah medzi modelovanou úrokovou mierou, kreditnou prirážkou a očakávanou hodnotou základnej úrokovej sadzby ECB. Konštanta β_1 vyjadruje, aká časť očakávanej zmeny úrokovej sadzby ECB sa v dostatočne dlhom čase preniesie do zmeny modelovanej úrokovej miery. Konštanta α vyjadruje rýchlosť konvergencie do rovnovážneho stavu v prípade vychýlenia sa z neho (t.j. ak je úroková miera nad rovnovážnou úrovňou, očakáva sa jej pokles). Na zachytenie prípadnej asymetrickej reakcie na nárast/pokles základnej sadzby sa časový rad zmien tejto sadzby rozdelil na dva rady, jeden zachytáva pokles základnej sadzby ($\Delta r_{t-1}^{ECB-DOWN}$) a druhý

nárast základnej sadzby (Δr_{t-1}^{ECB-UP}). Pre koeficient β_3 sa očakávali kladné hodnoty, teda očakávalo sa, že neštandardné operácie ECB mali za následok zníženie úrokových sadzieb, hlavne v prípade kratších splatností. Zvyšné členy slúžia na modelovanie krátkodobej dynamiky. Počet oneskorení n bol zvolený optimálne na základe štatistických testov³.

V prípade eurových swapových sadzieb s maturitou nad 1 rok sa predpokladalo, že ich výška je ovplyvnená základnou ECB (r_t^{ECB}) a rizikovou prírážkou (RP_t), teda že ich je možné vyjadriť v tvare $r_t = \beta_1 r_t^{ECB} + RP_t$. Predpokladalo sa ďalej, že riziková prírážka je nepozorovateľná premenná, ktorá je ovplyvnená v prípade dlhodobých sadzieb hlavne očakávaným vývojom ekonomiky eurozóny, jej vývoj je preto možné čiastočne vysvetliť očakávaným vývojom vybraných makroekonomických premenných. Odhadli sa swapové sadzby s 1-, 3- a 10-ročnou maturitou (keďže pre tieto sadzby sú dostupné údaje od februára 1999), na odhad sa použil Kalmanov filter (resp. tzv. state space model) tvaru:

Rovnice pozorovaní:

$$\Delta r_t^i = \alpha^i (r_{t-1}^i - \beta_1^i r_{t-1}^{ECB} - RP_{t-1}^i) + \Delta r_{t-1}^i + \varepsilon_t^i$$

Stavové rovnice:

$$RP_t^i = \delta_0^i + \delta_1^i RP_{t-1}^i + \delta_2^i \Delta HICP_{it}^{EMU} + \delta_3^i GDP\_GAP_{it}^{EMU} + u_t^i$$

$$\begin{pmatrix} \varepsilon_t \\ u_t \end{pmatrix} \sim N(0, \Sigma), \quad \Sigma = \begin{bmatrix} \Sigma_\varepsilon & 0 \\ 0 & \Sigma_u \end{bmatrix},$$

kde index i označuje 1-, 3- alebo 10-ročnú swapovú sadzbu, index ti označuje v závislosti od danej splatnosti t alebo $t+1$. $HICP_{it}^{EMU}$ označuje priemernú infláciu meranú HICP eurozóny. $GDP\_GAP_{it}^{EMU}$ označuje odhadovanú priemernú produkčnú medzeru eurozóny (vyjadrenú ako odchýlku aktuálneho medziročného rastu HDP od potenciálneho medziročného rastu odhadnutého pomocou HP filtra), kvartálne údaje o medziročnom raste HDP sa transformovali na mesačné kubickou interpoláciou.

Klientske úrokové sadzby

Pri modelovaní sadzieb vkladov a úverov sa použil predpoklad, že sa zmena sadzby ECB najprv premietne do medzibankových sadzieb a až následne do klientskych sadzieb. V použítom VEC modeli bola preto vybraná medzibanková sadzba EURIBOR (BRIBOR do konca roka 2008), s ktorou je príslušná úroková sadzba vkladu, resp. úveru v dlhodobej rovnováhe na základe testov kointegrácie.

V prípade úrokových sadzieb na podnikové úvery sa odhadli úrokové sadzby zo stavu úverov. Podnikové úvery sú poskytované s pomerne krátkou fixáciou a s úrokovou sadzbou naviazanou v prevažnej miere na medzibankové sadzby, z tohto dôvodu je možné pomerne presne merať transmissiu aj v prípade úrokových sadzieb na stave. V prípade retailu sa odhadli úrokové sadzby na novoposkytnuté úvery a úrokové sadzby na stave sa následne vypočítali s predpokladom miery splácania úverov v príslušných kategóriách prislúchajúcim historickým priemerom. Príslušná EC rovnica pre úrokové sadzby na úvery bola odhadnutá v tvare:

³ Hodnota n bola zvolená výberom z viacerých modelov pre n od 1 do 10 na základe Schwarzovho informačného kritéria pri súčasnom testovaní autokorelácie rezíduí v týchto modeloch.

$$\Delta r_t^K = \alpha(r_{t-1}^K + \beta_0 + \beta_1 r_{t-1}) + \sum_{i=1}^n (\delta_i \Delta r_{t-i}^K + \gamma_i \Delta r_{t-i}) + \varepsilon_t$$

ak testy kointegrácie potvrdili dlhodobú rovnováhu s niektorou zo sadzieb medzibankového trhu (r_t).

V prípade vkladov sa do kointegračného vzťahu zahrnula príslušná medzibanková sadzba, resp. dummy premenná na zachytenie neštandardne nízkej úrovne medzibankových sadzieb kratších splatností v dôsledku protikrízových operácií ECB. Príslušná EC rovnica pre úrokové sadzby na vklady bola odhadnutá v tvare:

$$\Delta r_t = \alpha(r_{t-1} + \beta_0 + \beta_1 r_{t-1}^K + \beta_2 DUMMY) + \sum_{i=1}^n (\delta_i \Delta r_{t-i} + \gamma_i \Delta r_{t-i}^K) + \varepsilon_t$$

Interpretácia jednotlivých koeficientov je rovnaká ako pri sadzbách medzibankového trhu.

Tabuľka 3 Kategórie úverov a vkladov, pre ktoré boli odhadnuté úrokové sadzby

Úvery	Vklady
Nefinančné spoločnosti	
Prečerpania bežných účtov	Netermínované vklady
Úvery na nehnuteľnosti	Overnight vklady
Ostatné úvery	Termínované vklady so splatnosťou do 7 dní
	Termínované vklady so splatnosťou do 1 roka
	Termínované vklady so splatnosťou do 2 rokov
	Termínované vklady so splatnosťou do 5 rokov
	Termínované vklady so splatnosťou nad 5 rokov
	Úsporné vklady
Domácnosti	
Úvery na nehnuteľnosti	Netermínované vklady
Spotrebiteľské úvery	Overnight vklady
Ostatné úvery	Termínované vklady so splatnosťou do 7 dní
	Termínované vklady so splatnosťou do 1 roka
	Termínované vklady so splatnosťou do 2 rokov
	Termínované vklady so splatnosťou do 5 rokov
	Termínované vklady so splatnosťou nad 5 rokov
	Úsporné vklady

Úvery a vklady

Pri prístupe pomocou odhadu dopadov šoku na vykázaný zisk, resp. stratu z úverov a vkladov sa vychádza z toho, že v bankách tieto produkty nie sú preceňované na reálnu hodnotu (keďže sú držané do splatnosti) a pri tvorbe zisku sa tento dopad prejaví iba postupne, dlhodobejším vplyvom na čisté úrokové príjmy. Pri hodnotení dopadu úrokového šoku na úvery a vklady sa využil nasledujúci postup:

- Krátkodobá a dlhodobá dynamika postupného prenosu zmien základnej úrokovej sadzby ECB do sadzieb úrokovej krivky (EURIBOR a zero coupon swapové sadzby) a následne do úrokových mier zo stavu úverov a vkladov podľa jednotlivých typov zmluvných splatností je odhadnutá pomocou VEC modelu.
- Pomocou tohto modelu je odhadnutý vývoj jednotlivých typov úrokových mier po aplikovaní jednotlivých scenárov vývoja základnej sadzby ECB a indexu iTraxx.
- Objemy vkladov boli modelované ako autoregresívne procesy s trendom a/alebo konštantou
- Odhad objemu úverov pre retail a podniky je popísaný nižšie

- Objem medzibankových úverov a vkladov bol stanovený tak, aby sa v každej banke v každom štvrtroku rovnal objem aktív aj pasív, pričom sa predpokladalo, že ide o krátkodobé operácie úročené mesačným EURIBOR-om.
- Pomocou odhadnutých úrokových sadziieb a objemov vkladov a úverov možno vypočítať dopad úrokového šoku na zmenu úrokových výnosov a nákladov počas stanoveného časového horizontu.

Odhad objemu podnikových úverov

Objem úverov poskytnutých podnikovému sektoru sa odhadol použitím EC modelu. Do odhadu vstupoval celkový objem podnikových úverov poskytnutých domácimi bankami od štvrtého štvrtroku 2004 očistený o podniky, ktoré mali úver v celkovej výške aspoň 400 mil. EUR v aspoň jednom štvrtroku. Model sa týmto spôsobom očistil o najväčšie podniky, ktorých rozhodnutie v oblasti úverovania je najťažšie predikovať. Pri týchto podnikoch sa pritom predpokladalo, že v priebehu dvojročného stresového obdobia na svojich pohľadávkach nezlyhajú a nominálna hodnota týchto úverov ostáva konštantná. Odhadovaný EC má tvar

$$\Delta UPO_t = \alpha(UPO_{t-1} + \beta_0 + \beta_1 HDP\_nom_{t-1} + \beta_2 EURIBOR3M_{t-1} + \beta_3 SPREAD10Y_{t-1}) + KD + \varepsilon_t$$

kde UPO značí očistené úvery podnikom, HDP_nom nominálne HDP, $EURIBOR3M$ trojmesačný EURIBOR a $SPREAD10Y$ spread medzi výnosom desaťročných slovenských a nemeckých štátnych dlhopisov. Do regresie vstupoval logaritmus sezónne očisteného nominálneho objemu úverov aj HDP.

Odhad objemu úverov retailu

Odhaduje sa celkový objem úverov poskytnutých retailu, pričom do modelu vstupuje absolútna medziročná zmena týchto objemov v logaritmoch. Model pracuje so štvrtročnými údajmi od prvého štvrtroka 2005. Zmena objemu sa odhaduje pomocou EC modelu tvaru

$$\Delta ZOU_t = \alpha(ZOU_{t-1} + \beta_0 + \sum_{i=1}^n \beta_i X_{i,t}) + KD + \varepsilon_t,$$

kde ZOU_t značí medziročnú absolútnu zmenu objemu úverov v logaritmoch. Do modelu sú zahrnuté ako vysvetľujúce premenné dvojice až trojice vybraných makroekonomických premenných. Z celkového možného počtu rovníc sa vybralo 9 na základe kointegračných vlastností zahrnutých premenných, interpretovateľnosti odhadnutých koeficientov a predikčných schopností modelov. V rámci týchto 9 modelov vstupujú do jednotlivých rovníc nasledovné makroekonomické premenné: HDP (reálne aj nominálne), inflácia (medziročná zmena aj index), ceny nehnuteľností a ceny bytov, trojmesačný EURIBOR, výnosy 5 ročných a 10 ročných slovenských a nemeckých štátnych dlhopisov a ich rozdiely (spready). Do stresového testovania vstupuje priemerný objem úverov odhadnutý pomocou týchto 9 modelov. Následne sa určí objem úverov na nehnuteľnosti, spotrebiteľských úverov a ostatných úverov na základe predpokladaného podielu týchto úverov na celkovom objeme počas sledovaných troch rokov.

Dlhové cenné papiere

Výpočet dopadu úrokového rizika je založený na detailných údajoch o jednotlivých cenných papieroch v portfóliách bánk, vrátane ich začlenení do jednotlivých typov portfólia (preceňované proti zisku a strate, na predaj, do splatnosti). Pri preceňovaní cenných papierov bol využitý odhad vývoja diskontnej krivky, ktorý bol modelovaný pomocou EC modelov obdobne ako úrokové miery na

vklady a úvery. Keďže však preceňovanie dlhových cenných papierov na predaj a do splatnosti neovplyvňuje počas obdobia držby cenného papiera vykázaný zisk/stratu, do úvahy sa brali iba cenné papiere, ktoré sú preceňované na reálnu hodnotu proti zisku a strate alebo proti vlastným zdrojom.

V prípade hypotekárnych záložných listov sa predpokladalo, že objem emitovaných HZL sa počas obdobia stresového testovania nemení a maturujúce dlhopisy budú nahradené s dlhopismi s identickými parametrami. Tieto dlhopisy nie sú precenené na reálnu hodnotu, z ich emisie pre banky vyplývajú iba úrokové náklady vo forme platby kupónov.

V prípade dlhopisov s plávajúcim kupónom sa výška kupónovej sadzby zafixovala vždy na začiatku kupónového obdobia, pri výplate kupónu sa zafixovala hodnota na nové obdobie.

1.4 Predpoklady a parametre stresového testovania

Keďže pri stresovom testovaní ide o odhad možného budúceho vývoja, je nevyhnutné zaviesť niekoľko zjednodušujúcich predpokladov pri odhade jednotlivých zložiek čistého zisku ako aj pri odhade objemu rizikovo vážených aktív. Najdôležitejšie predpoklady:

- Straty z portfólia podnikových úverov sa odhadli pomocou individuálnych údajov získaných z Registra bankových úverov a záruk. V prvom kole sa pomocou Monte Carlo simulácií odhadli objemy zlyhaných úverov z portfólia k 31.12.2017. Pri odhade sa do úvahy brali aj zabezpečenia pri jednotlivých úveroch, pričom tieto zabezpečenia sa rozdelili do dvoch kategórií. V prvej kategórii sa nachádzajú typy zabezpečenia, u ktorých sa nepredpokladá zníženie hodnoty ani v jednom scenári (väčšinou zabezpečenia tretích strán), v druhej kategórii sa nachádzajú typy zabezpečenia, u ktorých sa predpokladá pokles hodnoty o 0 % v Základnom scenári, 15 % v scenári 1 a 30 % scenári 2 (napr. zabezpečenie nehnuteľnosťou, zabezpečenie vlastnou bianko zmenkou). Na konci sa objemy odhadnutých strát kalibrovali takým spôsobom, aby celkový objem úverov podnikom zodpovedal modelom odhadnutej hodnoty ku koncu rokov 2018 až 2020.
- Pri odhade straty z portfólia úverov poskytnutých domácnostiam sa odhadol podiel objemu zlyhaných úverov za bankový sektor. Ďalej sa predpokladalo, že podiel objemu zlyhaných úverov jednotlivých bánk na celkovom objeme zlyhaných úverov ostáva za sledované dvojročné obdobie konštantný a rovný podielu ku koncu roka 2017. Posledný predpoklad bol potrebný na určenie konečnej straty z odhadnutého objemu zlyhaných úverov. Tá sa určila ako 20 % z objemu zlyhaných úverov poskytnutých na bývanie a 80 % z objemu ostatných zlyhaných úverov.
- Nakoľko od 1. januára 2018 vstúpili do platnosti nové účtovné štandardy IFRS 9, predpokladá sa, že banky budú vo zvýšenej miere vytvárať opravné položky aj na úvery so zvýšeným kreditným rizikom, ktoré ešte nie sú zlyhané, tzv. Stage 2 úvery. Tieto úvery sa pre účely stresového testovania aproximovali úvermi v omeškaní medzi 30 a 90 dňami. Predpokladá sa, že podiel takýchto úverov v rámci základného scenára ostáva konštantný a rovný priemernému podielu za rok 2017. V prípade stresových scenárov sa predpokladá, že tento podiel narastie porovnateľne, ako narástol v rokoch 2009 – 2010 oproti zvyšnému obdobiu.
- Z portfólia dlhových cenných papierov plynú pre banky úrokové výnosy vo forme kupónových výnosov, resp. úrokové výnosy/náklady z amortizácie cenných papierov (aj v portfóliu HTM). Precenenie dlhových cenných papierov v ostatných portfóliách (portfólio cenných papierov na obchodovanie – HFT a portfólio cenných papierov na predaj - AFS) sa prejaví na ziskovosti bankového sektora, resp. na výške vlastných zdrojov. V stresovom testovaní sa pracovalo s portfóliom dlhových cenných papierov k 31.12.2017, pričom sa predpokladalo, že toto portfólio sa nezmení počas stresovaného obdobia, resp. že matujúce cenné papiere budú nahradené cennými papiermi s rovnakou dĺžkou, akú má celkové portfólio cenných papierov danej banky. Pri odhade úrokových výnosov sa abstrahovalo od amortizácie cenných papierov držaných v HTM portfóliu a rátalo sa iba s kupónovými výnosmi. V prípade precenenia dlhových cenných papierov sa predpokladalo, že precenenie ovplyvňuje výsledok v prípade HFT portfólia a priamo vlastné zdroje v prípade AFS portfólia.
- Predpokladalo sa, že z dôvodu prechodu na nové účtovné štandardy IFRS 9 nedôjde podstatná zmena v kategorizácii dlhových cenných papierov a teda ich precenenie a vplyv tieto precenenia na ziskovosť a na vlastné zdroje ostáva rovnaké ako do konca roka 2017.
- V prípade emitovaných dlhových cenných papierov sa vychádzalo z portfólia k 31.12.2017. Predpokladalo sa pritom, že portfólio v jednotlivých bankách sa nezmení, v prípade maturity bude daný cenný papier nahradený cenným papierom s rovnakými parametrami.

- V prípade akciového a devízového rizika sa predpokladalo, že portfóliá jednotlivých bánk budú počas stresového obdobia konštantné a na stratu, prípadne zisk budú vplyvať iba zmeny trhových faktorov. Z akciového rizika boli vylúčené akcie vlastnené bankami z titulu majetkových účastí (napr. poisťovne alebo asset menezment vrámci skupiny).
- Podrobnejší popis spôsobu odhadu čistých úrokových výnosov z portfólia klientskych úverov a vkladov sa nachádza v časti 1.3.
- Pri ostatných položkách zisku/straty, ktoré neboli odhadované modelom, sa predpokladalo, že ich hodnota bude počas každého roka stresového obdobia konštantná a rovná hodnote k 31.12.2017, pričom táto hodnota sa očistila o predpokladané jednorazové vplyvy. Ďalej sa predpokladalo, že čistý zisk bude predstavovať 80 % hrubého zisku a banková daň sa bude počas celého obdobia stresového testovania odvádzať podľa aktuálne platnej legislatívy. Banky, ktoré za jednotlivé roky skončia v strate, by mali znížiť vlastné zdroje o celý objem vykazovanej straty. Banky, ktoré v jednotlivých rokoch skončia v zisku, si nechajú podiel zisku na základe dividendovej politiky uplatnenej v posledných troch rokoch.
- Pri odhade objemu celkových rizikových expozícií sa vychádzalo z údajov k 31.12.2017. V prípade základného scenára sa najprv upravil objem rizikových expozícií na úvery poskytnuté podnikom a retailu pri predpoklade konštantných rizikových váh na týchto dvoch typov úverov. Ostatné časti rizikových expozícií sa ponechali na konštantnej úrovni rovnaj hodnote k 31.12.2017. Následne sa na základe výsledkov spätného testovania upravil (znížil) celkový objem rizikových expozícií o 5 % v roku 2018 a 10 % v roku 2019 a 2020. V stresových scenároch sa upravil objem rizikových expozícií v nadväznosti na výsledky porovnania top-down a bottom-up stresového testovania. V rámci scenára 1 sa predpokladá zvýšenie objemu za roky 2018 až 2020 o 6 % a v rámci scenára 2 o 8 %.
- Predpoklady vývoja jednotlivých makroekonomických premenných a finančných indexov ako aj výstup modelových odhadov uvádza Tabuľka 4.

Tabuľka 4 Parametre stresového testovania

		Základný scenár			Scenár 1			Scenár 2			
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	
Základné predpoklady	Zmena zahraničného dopytu	5%	4%	4%	-18%	3%	4%	-26%	-13%	4%	
	Zmena výmenného kurzu USD/EUR	2%	0%	0%	2%	0%	0%	-15%	0%	0%	
	Zmena výmenných kurzov CHF, JPY, GBP, DKK, CAD, HRK, LVL voči EUR	0%	0%	0%	-10%	0%	0%	-30%	0%	0%	
	Zmena výmenných kurzov ostatných mien voči EUR	0%	0%	0%	0%	0%	0%	30%	0%	0%	
	Zmena cien akcií	0%	0%	0%	-50%	0%	0%	-65%	0%	0%	
	Zmena základnej sadzby ECB	0 b.b.	0 b.b.	20 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Zmena 3-mesačného EURIBOR-u	5 b.b.	25 b.b.	35 b.b.	-1 b.b.	0 b.b.	2 b.b.	0 b.b.	-2 b.b.	2 b.b.	
	Zmena 1-ročnej EUR diskontnej sadzby	11 b.b.	27 b.b.	41 b.b.	14 b.b.	1 b.b.	0 b.b.	25 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Zmena 2-ročnej EUR diskontnej sadzby	17 b.b.	30 b.b.	36 b.b.	16 b.b.	1 b.b.	0 b.b.	27 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Zmena 5-ročnej EUR diskontnej sadzby	16 b.b.	30 b.b.	29 b.b.	7 b.b.	0 b.b.	1 b.b.	15 b.b.	0 b.b.	1 b.b.	
	Zmena indexu iTraxx Senior Financials 5Y	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	150 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	300 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Nárast 5-ročných kreditných spreadov GR, PT	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	Návrat na hodnotu k 30.9.2012	0 b.b.	0 b.b.	1 000 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Nárast 5-ročných kreditných spreadov ES, IT, SI, IE	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	0 b.b.	500 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Nárast 5-ročných kreditných spreadov SK, BE, HU	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	0 b.b.	300 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Nárast 5-ročných kreditných spreadov CZ, PL, FR	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	0 b.b.	200 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Nárast 5-ročných kreditných spreadov AT	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	0 b.b.	100 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
	Nárast 5-ročných kreditných spreadov GB, CH, US, FI, NL	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	0 b.b.	50 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	
Nárast 5-ročných kreditných spreadov DE, JP	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		
Nárast sklonu krivky kreditných spreadov	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.	0 b.b.		0 b.b.	Nárast na max od 1.1.2012	0 b.b.	0 b.b.		
Makroekonomické veličiny odhadnuté na základe modelu	Celkový medziročný rast reálneho HDP	4.31%	4.73%	3.79%	0.78%	-0.45%	3.73%	-0.59%	-4.70%	0.60%	
	Priemerná ročná inflácia	2.35%	2.10%	2.27%	2.08%	1.20%	2.08%	1.82%	0.29%	1.23%	
	Nezamestnanosť	7.1%	6.5%	6.0%	8.4%	9.8%	9.7%	8.9%	11.9%	13.1%	
Premenné pre kreditné riziko odhadnuté pomocou makroekonomických veličín	Ročná pravdepodobnosť zlyhania	Necitlivé odvetvia	1.03%	1.04%	0.98%	1.46%	2.37%	2.68%	1.47%	2.70%	3.16%
		Mierne citlivé odvetvia	1.47%	1.36%	1.37%	2.10%	3.68%	4.82%	2.19%	4.16%	5.87%
		Citlivé odvetvia	3.09%	2.59%	2.34%	3.73%	5.28%	6.21%	3.93%	6.49%	8.58%
	Podiel zlyhaných úverov domácnostiam	3.42%	3.50%	3.55%	4.31%	4.89%	5.16%	4.89%	6.47%	7.22%	

2. Metodika zberu údajov a výpočtu ukazovateľov

B 1 Banky a pobočky zahraničných bánk

B 1.1 Štruktúra aktív a pasív bánk a pobočiek zahraničných bánk

Všetky aktíva sú vykázané v hrubej hodnote, t.j. neznížené o opravné položky.

Kategória „Operácie na medzibankovom trhu celkom“ zahŕňa okrem úverov a vkladov poskytnutých centrálnym bankám a ostatným bankám aj nakúpené pokladničné poukážky NBS, štátne pokladničné poukážky a zmenky.

Zdroje údajov:

Názov položky	Zdrojový výkaz zo STATUSu
Úvery klientom	V (NBS) 33 – 12
Operácie na medzibankovom trhu	Bil (NBS) 1 – 12
Cenné papiere	V (NBS) 8 – 12, (NBS) Bil 1 – 12
Vklady a prijaté úvery	V (NBS) 5 – 12
Zdroje od bánk	Bil (NBS) 1 – 12
Emitované cenné papiere	Bil (NBS) 1 – 12
Rizikovo vážené aktíva	BD (PVZ) 20 – 12
Vlastné zdroje	BD (HVZ) 19 – 12

Komentár k výpočtu indexov koncentrácie:

CR3 index – podiel troch bánk s najvyšším objemom danej položky na celkovom objeme danej položky v bankovom sektore, pričom do výpočtu vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná

CR5 index – podiel piatich bánk s najvyšším objemom danej položky na celkovom objeme danej položky v bankovom sektore, pričom do výpočtu vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná

Herfindahlov index (HHI) - definovaný ako súčet druhých mocnín podielov jednotlivých bánk na celkovom objeme danej položky vyjadrený v percentách, pričom do výpočtu vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Hodnotu *HHI* možno interpretovať napríklad tak, že koncentrácia v danej položke je rovnaká, ako keby bolo v sektore 10 000 / *HHI* inštitúcií, z ktorých každá by mala rovnaký objem v danej položke. Podľa definície US Department of Justice sa trh považuje za vysoko koncentrovaný, ak *HHI* prekročí hodnotu 1800 a nekoncentrovaný, ak je hodnota *HHI* pod hodnotou 1000.

B 1.2 Výnosy a náklady bánk a pobočiek zahraničných bánk

Komentár k niektorým položkám:

Čistý príjem z obchodovania zahŕňa čistý príjem z operácií s cennými papiermi (okrem úrokových príjmov), čistý príjem z devízových operácií a čistý príjem z derivátových operácií.

Iné čisté prevádzkové príjmy zahŕňajú čisté príjmy z postúpených pohľadávok, z prevodu hmotného a nehmotného majetku, z podielu na zisku z podielových cenných papierov a vkladov v ekvivalencii, z prevodu podielových cenných papierov a vkladov, z ostatných operácií a iné čisté prevádzkové príjmy.

Zdrojom údajov je výkaz Bil (NBS) 2 – 12.

B 1.3 Ukazovatele ziskovosti bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

Výpočet jednotlivých ukazovateľov:

- *ROA* = podiel kumulatívnej hodnoty čistého zisku k priemernej hodnote čistých aktív, (Zdroj: Bil (NBS) 2 – 12, Bil (NBS) 1 – 12)
- *ROE* = podiel kumulatívnej hodnoty čistého zisku k priemernej hodnote vlastných zdrojov; do výpočtu nevstupujú pobočky, (Zdroj: Bil (NBS) 2 – 12, BD (HVZ) 19 – 12)
- *Ukazovateľ prevádzkovej efektivity* = podiel kumulovanej hodnoty prevádzkových nákladov ku kumulovanej hodnote súčtu čistého úrokového a neúrokového príjmu, (Zdroj: Bil (NBS) 2 – 12)
- *Relatívny význam úrokových príjmov* = podiel kumulovanej hodnoty čistých úrokových príjmov ku kumulovanej hodnote súčtu čistého úrokového a neúrokového príjmu, (Zdroj: Bil (NBS) 2 – 12)
- *Čisté úrokové rozpätie* = rozdiel podielu kumulovanej hodnoty výnosov (úrokových aj neúrokových) okrem úrokových výnosov z klasifikovaných aktív na aktuálnej hodnote úverov poskytnutých danej protistrane a podielu kumulovanej hodnoty nákladov na aktuálnej hodnote vkladov poskytnutých danej protistrane, (Zdroj: V (NBS) 13 – 04)
- *Čistá úroková marža* = podiel čistých úrokových príjmov znížených o úrokové príjmy z klasifikovaných aktív k priemernej hodnote čistých aktív, (Zdroj: Bil (NBS) 2 – 12, Bil (NBS) 1 – 12)

Hodnoty minima, dolného kvartilu, mediánu, horného kvartilu a maxima vyjadrujú rozloženie hodnôt daného ukazovateľa v bankovom sektore. Hodnota dolného kvartilu pritom vyjadruje takú hodnotu daného ukazovateľa, že 25% všetkých bánk (vyjadrené počtom) má hodnotu daného ukazovateľa rovnú najviac hodnote dolného kvartilu (alebo nižšiu). Analogicky hodnota mediánu vyjadruje takú hodnotu ukazovateľa, že 50% všetkých bánk má hodnotu daného ukazovateľa rovnú najviac hodnote mediánu. Napokon hodnota horného kvartilu vyjadruje takú hodnotu ukazovateľa, že 75% všetkých bánk má hodnotu daného ukazovateľa rovnú najviac hodnote horného kvartilu. Keďže toto rozdelenie neberie do úvahy veľkosť jednotlivých bánk, táto je zohľadnená v percentuálnych podieloch v zátvorke. Napr. číslo pod hodnotou prvého kvartilu vyjadruje podiel bánk (meraný objemom aktív), ktorých hodnota daného ukazovateľa leží v uzavretom intervale medzi hodnotou minima a hodnotou dolného kvartilu. Obdobne číslo pod hodnotou mediánu vyjadruje podiel bánk, ktorých hodnota daného ukazovateľa leží v intervale (sprava uzavretom) medzi hodnotou dolného kvartilu a hodnotou mediánu.

B 1.4 Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

Výpočet jednotlivých ukazovateľov:

- *Podiel zlyhaných úverov na celkovom objeme úverov klientom* = podiel hrubej hodnoty zlyhaných úverov voči klientom k celkovej hrubej hodnote poskytnutých úverov, (Zdroj: V (NBS) 33 – 12)
- *Podiel opravných položiek na objeme klasifikovaných úverov* = podiel vytvorených opravných položiek k hrubej hodnote zlyhaných úverov, (Zdroj: BD (ZPZ) 1 – 04)
- *Veľká majetková angažovanosť (vážená) / vlastné zdroje* = podiel vázenej veľkej majetkovej angažovanosti k vlastným zdrojom; podľa zákona o bankách nemôže tento podiel presiahnuť 800% (Zákon č. 483/2001 Z.z., §33e, ods. 2); netýka sa pobočiek zahraničných bánk, (Zdroj: BD (HMA) 8 – 12, časť BazilejII_C)

- *Veľká majetková angažovanosť v rámci skupín* – sleduje sa počet prekročení ku koncu jednotlivých mesiacov limitov stanovených zákonom o bankách (Zákon č. 483/2001 Z.z., §33e, ods. 1 písm. b)) ku koncu jednotlivých mesiacov, netýka sa pobočiek zahraničných bánk, (Zdroj: BD (HMA) 8 – 12, časť BazilejII_A a BazilejII_B)
- *Podiel nárokovateľnej hodnoty zabezpečení na celkovom objeme zlyhaných úverov klientom* – ukazovateľ nezahŕňa banky, ktoré v zmysle Opatrenia NBS č. 6/2009 nezatriedovali pohľadávky do jednotlivých skupín z dôvodu tvorby opravných položiek na portfóliovom základe podľa medzinárodných účtovných štandardov, (Zdroj: BD (ZPZ) 1 – 04)
- *Devízová otvorená súvahová pozícia / vlastné zdroje* = podiel rozdielu aktív a pasív v cudzej mene na vlastných zdrojoch, (Zdroj: Bil (NBS) 1 – 12)
- *Devízová otvorená podsúvahová pozícia / vlastné zdroje* = podiel rozdielu podsúvahových aktív a pasív (s výnimkou usporiadacích a evidenčných účtov a pohľadávok/závazkov zo zverených hodnôt) v cudzej mene na vlastných zdrojoch, (Zdroj: Bil (NBS) 1 – 12)
- *Celková otvorená devízová pozícia / vlastné zdroje* = podiel súčtu súvahovej a podsúvahovej devízovej pozície na vlastných zdrojoch; kladná hodnota devízovej pozície znamená riziko straty zo zhodnocovania domácej meny, (Zdroj: Bil (NBS) 1 – 12)
- *Zmena ekonomickej hodnoty obchodnej knihy/celej bilancie bez/vrátane úrokových derivátov / VZ (bez pobočiek)* = Podiel zmeny ekonomickej hodnoty obchodnej knihy/celej bilancie (bez/vrátane úrokových derivátov) v prípade náhleho paralelného nárastu všetkých úrokových sadziieb o 100 bázičných bodov. na vlastných zdrojoch. Ekonomickou hodnotou rozumie rozdiel reálnej hodnoty úrokovovo citlivých aktív zaznamenaných v bankovej knihe a reálnej hodnoty úrokovovo citlivých pasív zaznamenaných v bankovej knihe; úrokovovo citlivé aktívum a úrokovovo citlivé pasívum je aktívum a pasívum, ktorého reálna hodnota je premenlivá v závislosti od zmeny úrokových mier na trhu.
- *Celková otvorená úroková pozícia / vlastné zdroje* = podiel rozdielu aktív a pasív a čistej pozície vypočítanej z podkladových nástrojov operácií s derivátmi s fixáciou úrokovej sadzby alebo zostatkovou splatnosťou kratšou ako je dané časové obdobie (1 mesiac, 1 rok, resp. 5 rokov) na celkovom objeme vlastných zdrojov, (Zdroj: BD (HUC) 53 – 04, BD (HVZ) 19 – 12)
- *Ukazovateľ likvidných aktív* = podiel likvidných aktív na volatilných zdrojoch. Jeho hodnota nesmie byť v zmysle § 13 Opatrenia NBS č. 18/2008 v znení neskorších predpisov nižšia ako 1.
- *Podiel okamžite likvidných aktív na vysoko volatilných zdrojoch*: Okamžite likvidné aktíva zahŕňajú prostriedky v hotovosti a nakúpené pokladničné poukážky NBS a štátne pokladničné poukážky okrem pokladničných poukážok držaných do splatnosti a zostatky na bežných účtov centrálnych a ostatných bánk. Vysoko volatilné zdroje zahŕňajú bežné účty centrálnych a ostatných bánk, bežné účty a ostatné netermínované vklady klientov a všetky vklady verejnej správy, (Zdroj: Bil (NBS) 1 – 12)
- *Podiel likvidných aktív (vrátane kolaterálov z obrátených repo obchodov) na volatilných zdrojoch*: Likvidné aktíva okrem okamžite likvidných aktív zahŕňujú aj prijaté cenné papiere z obrátených repo obchodov, pokladničné poukážky držané do splatnosti a všetky nakúpené štátne dlhopisy; ich hodnota je však znížená o založené cenné papiere a poskytnuté kolaterály v repo obchodoch. Volatilné zdroje zahŕňajú navyše termínované vklady klientov, (Zdroj: Bil (NBS) 1 – 12, V (NBS) 8 – 12)
- *Ukazovateľ stálych a nelikvidných aktív* = podiel stálych a nelikvidných aktív k vybraným položkám pasív; podľa § 13 Opatrenia NBS č. 18/2008 v znení neskorších predpisov ukazovateľ nesmie prekročiť hodnotu 1 (netýka sa pobočiek zahraničných bánk), (Zdroj: BD (LIK) 3 – 12)
- *Podiel úverov na vkladoch a emitovaných cenných papieroch*, (Zdroj: Bil (NBS) 1 – 12)
- *Celková pozícia likvidity / aktíva* = podiel rozdielu aktív a pasív splatných v danom časovom období (do 7 dní, resp. do 3 mesiacoch) k bilančnej sume. Zo súvahových položiek do výpočtu

ukazovateľa nevstupujú cenné papiere, na ktoré je zriadené záložné právo. Z podsúvahových položiek do výpočtu vstupujú iba prísluby na prijatie/poskytnutie úveru a hodnoty podkladových nástrojov pri spotových a termínovaných operáciách (ale iba tie, pri ktorých je podkladovým nástrojom finančné aktívum a dochádza k výmene tohto podkladového nástroja), (Zdroj: BD (LIK) 3 – 12)

- *Primeranosť vlastných zdrojov* = podiel vlastných zdrojov k rizikovo váženým aktívam (nesmie klesnúť pod hranicu 8%), (Zdroj: BD (PVZ) 20 – 12, BD (HVZ) 19 – 12)
- *Podiel Tier I na vlastných zdrojoch* = podiel základných vlastných zdrojov znížených o príslušnú časť položiek znižujúcich hodnotu základných a dodatkových vlastných zdrojov k celkovému objemu vlastných zdrojov, (BD (HVZ) 19 – 12)
- *Podiel vlastných zdrojov na bilančnej sume*, (Zdroj: BD (HVZ) 19 – 12)
- *Podiel možnej straty na vlastných zdrojoch pri dosiahnutí primeranosti vlastných zdrojov 8%* = podiel straty, ktorá spôsobí pokles hodnoty ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov na 8%, k celkovému objemu vlastných zdrojov, (Zdroj: BD (PVZ) 20 – 12, BD (HVZ) 19 – 12)

B 5 Obchodníci s cennými papiermi

Použité označenia:

IS-1 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie, predaj alebo iné nakladanie s investičnými nástrojmi a následné postúpenie pokynu klienta na účel jeho vykonania.

IS-2 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na iný účet ako na účet poskytovateľa služby.

IS-3 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet.